

**IZLAGANJE
PRED ZASTUPNIČKIM DOMOM
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE**

VJEKOSLAV BEVANDA, predloženi kandidat za dužnost
Predsjedatelja Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

siječanj 2012. god.

Poštovani članovi Predsjedništva Bosne i Hercegovine,

Poštovani predsjedatelju i uvaženi zastupnici,

Uvažene ekscelencije veleposlanici i predstavnici međunarodnih organizacija,

Dame i gospodo,

Svjestan svih otežavajućih okolnosti, prihvatio sam kandidaturu kao poseban izazov i mogućnost da se prekine negativni politički tijek koji erodira dosad postignute uspjehe u izgradnji države Bosne i Hercegovine, da se spriječi apatija i nezadovoljstvo u koju sve više tonu naši građani, a da se naše snage i energija usmjere ka što bržem i uspješnijem rješavanju najbitnijih pitanja za našu zemlju: ekonomskom jačanju i rastu standarda, sigurnosti, stabilnosti i zdravlju naših građana, uz očuvanje i zaštitu okoliša.

Na sreću, budućem predsjedatelju ali i članovima Vijeća ministara Bosne i Hercegovine ne treba puno vremena za istraživanje, definiranje i profiliranje programa rada – potrebno je samo nastaviti strateškim pravcem koji je utvrdio prethodni sastav Vijeća ministara, pod vodstvom uvaženog gospodina Nikole Špirića, što je podržao i prethodni sastav Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, a koji se – u najkraćem - temelji na europskim integracijama, jedinim putem koji nas vodi u bolju budućnost. Naše kašnjenje u odnosu na poželjnu dinamiku ovih aktivnosti, kao i najnoviji rezultati sličnih strategija u susjednim zemljama, nameću obvezu i daju dodatnu argumentaciju da se ovom opredjeljenju posveti puna pažnja svih sudionika političkog života u Bosni i Hercegovini. Osobito je dobra okolnost što pri tome možemo računati na jasnu podršku kao i konkretnu pomoć mnogih prijateljskih zemalja koje spremno čekaju na inicijativu "iznutra", t.j. dogovorenu akciju domaćih političkih čimbenika. Vjerujemo da je nakon razdoblja dominacije političkog nadmudrivanja sazrelo vrijeme da – uz uvažavanje svih naših posebnosti - na temelju očiglednih zajedničkih interesa, krenemo u stvaranje uvjeta za naš ekonomski i socijalni razvoj, jačanje demokratskih procesa, mira, sigurnosti, zdravlja i sreće ljudi.

Samo koordiniranim i posvećenim djelovanjem cjelokupnog Vijeća ministara u danim uvjetima i povjesnom razdoblju razvoja naše države možemo u vremenu koje je pred nama učiniti Bosnu i Hercegovinu boljom, bogatijom i uspješnijom državom za sva tri njena konstitutivna naroda, njene manjinske narode i sve njene građane. S tim u vezi trebamo afirmirati osjećanja uzajamnosti ljudi koje je sudbina vezala za istu zemlju i koje sudbina i sad upućuje da združenim snagama osiguraju sreću budućim naraštajima. Na ovome treba mnogo više inzistirati jer se može i u ovako raznolikoj, naizgled fragmentiranoj Bosni i Hercegovini naći zajednički interes.

Da bi uspjelo u svojoj nakani, Vijeće ministara mora imati kontinuiranu, blisku suradnju sa Parlamentarnom skupštinom, što je preduvjet efikasnog i uspješnog djelovanja tih dvaju vrlo značajnih institucija države Bosne i Hercegovine na ostvarivanju strateških ciljeva. Ona će se ostvarivati kroz stalne kontakte sa relevantnim tijelima Parlamentarne skupštine i osiguravanje blagovremene razmjene informacija i nazočnost predstavnika Vijeća ministara na svim sjednicama domova ili povjerenstava. Vjerujem da će i Parlamentarna skupština i svaki poštovani zastupnik dati puni doprinos efikasnom zajedničkom radu za dobrobit i prosperitet Bosne i Hercegovine.

* * *

Iako je zakonska uloga predsjedatelja Vijeća ministara definirana i usmjerena na usuglašavanje, koordinacije, predstavljanja i operativno vođenje rada Vijeća, potrebno je ovdje aktualizirati osnovna načela kao i smjernice djelovanja u svakom resoru Vijeća ministara koji konstituiraju zajednički interes, najmanji zajednički sadržatelj ili rezultantu potreba naše složene državne zajednice. Ističući takva načela, odnosno prioritetne aktivnosti, želim naglasiti da se do njih došlo objektivnom analizom temeljem slijedećih kriterija: ekonomsko jačanje, rast i razvoj, približavanje europskoj, demokratskoj, društvenoj i političkoj praksi, sigurnost i zdravlje građana, očuvanje okoliša.

U nastavku ću dati pregled prioritarnih tematskih cjelina i zadataka koji će biti u središtu interesa Vijeća ministara, bez umanjivanja važnosti ili zapostavljanja drugih problema koji opterećuju trenutno stanje bosanskohercegovačkog društva.

I. EUROPSKE INTEGRACIJE

Opći najvažniji cilj Vijeća ministara, kao i svih institucija u Bosni i Hercegovini, jeste izvršenje obveza prema Akcijskom planu za provođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Europskoj uniji. Duboko svjesni teškoća i prepreka koje su se pojavile u proteklom razdoblju, moramo uložiti posebne napore da se prisutni zastoji prevladaju i da se snažno i odlučno krene ka izvršenju definiranih obveza.

Najnoviji izvještaj o napretku u izvršenju Prioriteta Europskog partnerstva prema Odluci Vijeća EU iz 2008. godine posebno obvezuje sve čimbenike toga procesa. To se prvenstveno odnosi na:

1. Djelovanje Direkcije za europske integracije mora biti usmjereno na Strategiju prevođenja "Acquis Communautaire" u pogledu dinamike, metodologije, ljudskih potencijala te informatičke podrške – posebno u oblastima afirmacije malih i srednjih poduzeća, uređenja zdravstvenog sektora, proizvodnje hrane i vezanih sektora poljoprivrede (biljna proizvodnja i promet, stočarstvo i veterinarstvo), opasnih materija, te zaštite okoliša.
2. Djelovanje Ureda koordinatora reforme javne uprave, prema Strategiji iz 2006. godine u oblastima: razvoja središnjih tijela uprave, strateškog planiranja i razvoja, unapređenja procedura donošenja legislative, transponiranja EU zakonodavstva u pravni sustav BiH, upravljanja učinkom uprave, proračunom i kapacitetom javnih financija te strateškog komuniciranja i odnosa s javnošću, pri čemu treba osigurati strukturiranu i institucionaliziranu koordinaciju između države i nižih razina na političkom, zakonodavnom i tehničkom planu.
3. Organizacija u nadležnosti Državnog koordinatora za IPA efikasnog korištenja sredstava iz Instrumentata prepristupne pomoći (IPA) u nacionalnim i zajedničkim prekograničnim projektima sa susjednim zemljama.
4. Realiziranje potrebnih ekonomskih reformi kojima se osigurava kompatibilnost sa europskim ekonomskim prostorom, što podrazumijeva zakonsko reguliranje nekih oblasti (Zakon o nedopuštenom oglašavanju, Zakon o sustavu državne pomoći, Zakon o promociji malih i srednjih poduzeća, Zakon o vanjskotrgovinskoj politici Bosne i Hercegovine), te prilagođavanje carinskih tarifa Bosne i Hercegovine nomenklaturi Europske unije.
5. Suzbijanje korupcije kao glavne prepreke u efikasnom provođenju reformiranih politika i legislative. Opći ciljevi u borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije su: harmonizacija specifičnih pravnih propisa sa međunarodnim konvencijama i standardima, razvoj i jačanje institucija za borbu protiv organiziranog kriminala, edukacija, profesionalizacija kadrova i tehnološka modernizacija, te razvijanje međuinstitucionalne, međuentitetske i međunarodne suradnje.

II. UNUTARNJA SIGURNOST

Opća sigurnost, pravna zaštita i efikasni mehanizmi za provođenje mjera unutarnje sigurnosti predstavljaju slijedeći prioritet jer su sigurnost države, imovine i građana osnovni preduvjeti za razvoj ekonomije i demokratskog društva, a ujedno i jedan od temeljnih zahtjeva europskih integracija. Naglasak će se staviti na borbu protiv svih oblika terorizma, organiziranog kriminala, financijskog i prekograničnog kriminala, korupcije, zlouporabe narkotika kao i protiv trgovine ljudima i ilegalnih migracija. S tim u vezi, nastaviti će se izgradnja potrebnih kapaciteta agencija i službi radi stvaranja osnovnih pretpostavki za njihovu efikasniju operativnu djelatnost, kao i uvođenje sustava koordinacije svih subjekata sigurnosti.

U ovom kontekstu potrebno je donijeti novelirane zakonske propise (Zakon o državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Zakon o zaštiti tajnih podataka, Zakon o uspostavi tijela za suzbijanje korupcije u Bosni i Hercegovini, Zakon o izmjenama i dopunama zakona o kaznenom postupku BiH), kojima će se pravne osnove sustava unutarnje sigurnosti bitno unaprijediti, a sam sustav učiniti efikasnijim.

Posebna pozornost će se posvetiti provođenju sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i vlada drugih zemalja u regiji o suradnji u borbi protiv terorizma, organiziranog kriminala, ilegalne trgovine narkoticima, ilegalne migracije i ostalih kaznenih djela, te u izvršavanju sudskih odluka u kaznenim stvarima.

U narednom razdoblju će se neprekidno pratiti, analizirati i poduzimati mjere za usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa obvezama Bosne i Hercegovine koje proizlaze iz međunarodnih sporazuma. Pitanje dogradnje pravosudnog sustava u Bosni i Hercegovini zaslužuje posebnu pozornost, a započeti razgovori u mješovitom povjerenstvu Parlamentarne skupštine BiH na tu temu bit će nastavljeni, uz definiranje odgovarajućih rješenja.

III. EKONOMSKO JAČANJE

Dugotrajno ekonomsko stagniranje sa naznakama recesije u Bosni i Hercegovini moguće je u danim uvjetima svladati jedino kombinacijom stranih ulaganja i prioritiziranjem ekonomskog razvoja u domaćim institucijama vlasti. Uz prethodno istaknute ključne pretpostavke (pravna i politička stabilnost, europske integracije), potrebno je dodatno definirati i strategiju uključivanja Bosne i Hercegovine u europski ekonomski prostor na temelju njenih komparativnih prednosti, kako bi se stvorili uvjeti za smanjenje vanjskotrgovinskog deficita u Bosni i Hercegovini, odnosno za jačanje unutarnje ekonomije, rasta zaposlenosti i poboljšanja općeg standarda.

Shodno tome, najprije treba dograditi zakonsku regulativu (Izmjene zakona o politici stranih ulaganja u Bosni i Hercegovini, Zakon o promociji malih i srednjih poduzeća i poduzetništva u Bosni i Hercegovini, Zakon o slobodnim zonama u Bosni i Hercegovini), te implementirati ključne međunarodne sporazume (Ugovor o CEFTA sa Akcijskim planom iz 2006.g.,

Pristupanje "Marakeškom sporazumu o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije", sa aneksima). Kao dodatne mjere upravljanja će biti provedene i slijedeće aktivnosti: kontinuirano razmatranje zahtjeva za propisivanje antidampinških dažbina, uspostavljanje efikasnog nacionalnog sustava sigurnosti hrane, suradnja sa Upravom za neizravno oporezivanje i Vanjskotrgovinskom komorom Bosne i Hercegovine, s ciljem prijenosa podataka o izvozu i uvozu robe po svim tarifnim oznakama, radi pravovremenog predlaganja mjera iz oblasti trgovinske politike.

Ne htijući prejudicirati popis strateških sektora u kojima Bosna i Hercegovina ima očite komparativne prednosti za uključivanje u podjelu rada europskog, a i globalnog ekonomskog prostora ovdje ističem samo neke od najvažnijih:

- energetika,
- proizvodnja zdrave hrane
- turizam i okoliš

Kao hitne mjere za afirmaciju mogućnosti ovih ekonomskih sektora, a ujedno i kao izraz zahtjeva europskih integracija, treba donijeti slijedeće propise i dokumente:

- u energetici,
 - Strategija razvoja energetskega sektora i Zakon o gasu, kao preduvjeta za uspostavu Energetske zajednice zemalja jugoistočne Europe /EU;
 - Plan za energetske efikasnosti;
- u proizvodnji zdrave hrane i vezanim djelatnostima,
 - Strategija sveobuhvatnog razvoja poljoprivrede;
 - Zakon o proizvodnji duhana, Zakon o vinu;
 - skupina propisa o zaštiti bilja, veterinarskoj djelatnosti;
 - podzakonski akti prema Zakonu o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju;
- u turizmu i okolišu,
 - Zakon o zaštiti okoliša BiH;
 - Pravilnik i uputa o uspostavi ovlaštenog državnog tijela za implementaciju Kyoto protokola, radi upravljanja projektima.

Suvremeno pravno uređene i usklađene sa europskim i međunarodnim propisima, uz korištenje poticajnih sredstava iz EU i međunarodnih fondova, te uz snažnu domaću proračunsku podršku, ove oblasti bi mogle relativno brzo postati nositelj brzog ekonomskog razvoja, rasta zaposlenosti i poboljšanja općeg standarda ljudi u Bosni i Hercegovini.

Kao još jedan sektor koji daje priliku za oživljavanje ekonomskih aktivnosti ističe se izgradnja prometne infrastrukture, prvenstveno autocesta, kako na koridoru Vc, tako i alternativnih i poprečnih pravaca. Sama djelatnost izgradnje je pokretač raznolikih ekonomskih aktivnosti, dok su izgrađene ceste jamstvo brzog i sigurnog prometa roba i ljudi kao značajnog čimbenika efikasne ekonomije.

U fiskalnoj i financijskoj oblasti kao pratećim instrumentima ekonomskog razvoja aktivnosti će se bazirati na slijedećim zadacima:

- nastavak organizacije i vođenja pregovora koji se odnose na zaključivanje sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja u odnosu na poreze i dohodak sa drugim državama,
- osposobljavanje Ministarstva za koordinaciju sa Centralnom bankom Bosne i Hercegovine u vezi sa provođenjem zakonskih procedura koje se odnose na upravljanje unutarnjim dugom (stara devizna štednja, restitucija i ratne štete),
- koordinacija sa Centralnom bankom Bosne i Hercegovine i Direkcijom za ekonomsko planiranje u vezi sa objavljivanjem općih vladinih fiskalnih statistika,
- uspostavljanje efikasnog sustava interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i potpuna koordinacija sa nižim razinama vlasti, odnosno njihovim tijelima zaduženim za uspostavljanje i razvoj zaokruženog sustava interne financijske kontrole javnog sektora u Bosni i Hercegovini prema standardima važećim u zemljama Europske unije,
- unapređenje postupaka i procedura koordinacije sa nižim razinama vlasti u vezi sa pripremanjem srednjoročnih proračunskih projekcija i izradom godišnjih proračuna,
- održanje efikasnog trezorskog sustava i sustava centraliziranog obračuna i isplate plaća za institucije Bosne i Hercegovine,
- suradnja sa međunarodnim financijskim institucijama u vezi sa servisiranjem postojećih dugova i koordinacijom aktivnosti koje se tiču novih zaduživanja Bosne i Hercegovine i nižih razina vlasti, sa posebnim naglaskom na financiranje

projekata.

IV. OSTALE PRIORITETNE AKTIVNOSTI

U nastavku ću dati pregled oblasti djelovanja na unutarnjem i vanjskom planu koje su namjerno izdvojene s obzirom na značaj u odnosu na zahtjeve proistekle iz europskih integracija, te iz potrebe razvijanja dobrih odnosa i suradnje sa drugim zemljama.

Na unutarnjem planu izdvojio bih slijedeće zadatke:

- Donošenja zakona o restituciji, denacionalizaciji, odnosno o povratu imovine;
- Provedba Zakona o državnoj imovini i Sporazuma o sukcesiji imovine SFRJ;
- Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, na temelju Zakona o popisu;
- Završetak procesa održivog povratka izbjeglica i raseljenih lica;
- Jačanje ljudskih prava kroz pravno reguliranje i instrumente zaštite.

Na vanjskom planu potrebno je i dalje jačati ugled Bosne i Hercegovine, ostvarivati kontakte i različite oblike suradnje prvenstveno sa zemljama iz susjedstva, a onda iz regije, zatim EU i naposljetku sa svim drugim zemljama svijeta koje pokazuju dobru volju za jačanje odnosa sa Bosnom i Hercegovinom.

Najbliže zemlje – naši susjedi: Hrvatska, Srbija i Crna Gora trebaju biti u vrhu našeg interesa jer svi oni mogu doprinijeti svladavanju teškoća s kojima se Bosna i Hercegovina suočava kako na unutarnje-političkom, ekonomskom i socijalnom razvoju, tako i na polju međunarodnih odnosa. Posebno mjesto ima i zajedničko djelovanje na rješavanju praktičnih pitanja ljudskih prava i sigurnosti njihovih građana koji svoje djelovanje i životne interese ostvaruju na teritoriju više država. Pri tome je od presudne važnosti međusobno poštovanje i uvažavanje kao suverenih i ravnopravnih država.

U regionalnim okvirima treba i dalje razvijati već ostvarene dobre odnose sa Slovenijom, Makedonijom, Albanijom, Bugarskom i Turskom, na načelima ravnopravnosti i uzajamnog uvažavanja, a po sadržaju slično kao sa zemljama, neposrednim susjedima.

Sa državama ili zajednicama koje su zemljopisno udaljenije, ali koje su potvrđeni prijatelji Bosne i Hercegovine, treba i dalje razvijati sve vidove suradnje na političkom, ekonomskom i sigurnosnom planu.

U okviru tih multilateralnih aktivnosti ne smijemo zaboraviti da moramo i dalje punu pažnju posvetiti našem djelovanju u Vijeću Europe i drugim regionalnim inicijativama gdje je Bosna i Hercegovina punopravni član, te organizacijama u kojima je promatrač.

Iz postignutog uspjeha – statusa i aktivnog djelovanja kao nestalne članice Vijeća sigurnosti - Bosna i Hercegovina mora kapitalizirati maksimalan rezultat u smislu jačanja njenog položaja i ugleda, koji će otvoriti dalje perspektive za njenu veću međunarodnu afirmaciju i širenje kruga prijateljskih zemalja, spremnih pomoći stabilizaciji i punoj afirmaciji države Bosne i Hercegovine.

* * *

Ovo izlaganje namjerno nije dugo trajalo iz prostog razloga što više nema vremena za elaboriranje i opisivanje stanja – ono je dovoljno teško da jedino preostaje malo vremena za odlučnu i hrabru akciju da se isto poboljša.

Zaključujući ovo izlaganje dopustite mi da se poslužim jednom poslovicom: kuća se gradi od temelja i koliko god da je on važan, jednak značaj imaju zidovi ali i krov. U slučaju Bosne i Hercegovine kao zajedničke kuće tri naroda i drugih građana koji u njoj žive, temelj je utvrđen Dayton-skim mirovnim sporazumom s kapacitetom da nosi "opterećenja" ondašnjeg povijesnog trenutka. Zidove naše zajedničke kuće čine konstitutivni narodi, kao nositelji suvereniteta. Krov je država Bosna i Hercegovina koja leži na prethodna dva strukturalna elementa. Ukoliko krova ne bude, ili bude propuštao, ili ne bude štiti zidove ili se neki zid nagne i "krene" izvan krova – zidovi će stradati i nestat će kuće. Jedino pod sigurnim krovom države Bosne i Hercegovine moguće je utvrđivati zidove, po potrebi pojačavati pa i prilagođavati temelje, da bi oni mogli nositi i nove terete koje budućnost donosi. Čak ako sada negdje krov prokišnjava, kvar se može lakše popraviti i izbjeći šteta, prema onoj narodnoj: "Ako krov prokišnjava, stavi dukat na rupu – uštedit ćeš stotinu!" Ako sada to ne učinimo, čini se da su naše prilike bespovratno izgubljene.

Hvala na pozornosti, želim vam svaku sreću i neka vas čuva dragi Bog.